

NIMI	Arved-Ervin Sapar
TEADUSALA	Astrofüüsika
UURIMISTÖÖ PEASUUNAD	Teoreetiline astrofüüsika (täheatmosfäärade ja tähetuule füüsika, atmosfäärivälise tähespektrite töötlus ja analüüs, füüsikalise kineetika teooria täheplasmale, kosmoloogia)
VALIMISAEG	4. aprill 1990
AKADEEMIA OSAKOND	Astronoomia ja füüsika osakond
KONTAKTANDMED	TÖÖL: Observatooriumi 1 Tartu Observatoorium, 61602 Tõravere, TARTUMAA Telefon: 696 2518 Faks: 696 2555 E-post: arved.sapar@to.ee http://www.aai.ee/~sapar/ KODUS: Tiigi 6-6 61602 Tõravere, TARTUMAA Telefon: 741 0335
SÜNNIAEG ja -KOHT	7. veebruar 1933 Paatna külas Virumaal
PEREKONNASEIS	Abielus, poeg ja tütar
TÖÖKOHT	Pensionär (alates 2015)
HARIDUS	1952 Rakvere I Keskkool 1957 Tartu Ülikooli matemaatika-loodusteaduskonna füüsikaosakond
TEADUSKRAAD	1965 füüsika-matemaatika kandidaat Tartu Ülikooli juures, teema: <i>”Теория некоторых наблюдаемых величин и эффектов в космологии однородной изотропной метagalaktiki”</i> 1989 füüsika-matemaatika doktor Leningradi Riikliku Ülikooli juures, teema: <i>”Неравновесная статистическая термодинамика звездных атмосфер и изучение спектров горячих звезд”</i> 1990 professori kutse
TEENISTUSKÄIK	1957–1960 Füüsika ja Astronoomia Instituudi nooremteadur 1960–1963 samas aspirant 1963–1966 samas nooremteadur 1966–1968 samas vanemteadur 1968–1986 samas teoreetilise astrofüüsika sektori juhataja (alates 1973 Astronoomia ja Atmosfäärfüüsika Instituut) 1986–1991 samas teoreetilise astrofüüsika labori juhataja 1990–... professor 1991–1993 samas peateadur 1993–2003 samas astrofüüsika osakonna juhataja (alates 1995 Tartu Observatoorium) 2004–2013 samas vanemteadur 2014–2015 samas teaduslik nõustaja 2015–... pensionär-akadeemik
TUNNUSTUSED	1986 Eesti Teaduste Akadeemia medal

2006 Valgetähe IV klassi teenetemärk

TEADUS-
ORGANISATSIOONILINE
ja ADMINISTRATIIVNE
TEGEVUS

EESTIS:
1970–2010 Füüsika ja Astronoomia Instituudi, Astronoomia ja Astrofüüsika
Instituudi ning Tartu Observatooriumi teadusnõukogu liige
1976–1990 kandidaadiväitekirjade kaitsmisnõukogu liige Tõraveres
1991–1996 ETFi täppisteaduse komisjoni liige
Eesti Füüsika Seltsi liige

MUJAL:
1976–1991 Üleliidulise astronoomia töörühma "Täheatmosfääride füüsika"
juhataja
1976–1985 ja 1988–1994 Rahvusvahelise Astronoomia Liidu komisjoni "Tähe
atmosfääride teooria" orgkomitee liige
1989–1994 Euraasia Astronoomiaühingu kaasesimees
1993–1997 Euraasia Astronoomiaühingu büroo liige
Euroopa Astronoomiaühingu liige
Rahvusvahelise Astronoomialiidu liige

TEGEVUS TEADUSLIKE
VÄLJAANNETE
TOIMETUSTES

EESTIS:
1965–1990 Tartu Astrofüüsika Observatooriumi publikatsioonide toimetaja ja
peatoimetaja
1999 *Workshop'i "Thermal and Ionization Aspects of Plows from Hot Stars:
Observations and Theory"* kogumiku kaastimetaja

MUJAL:
1993–1999 *Baltic Astronomy* toimetajaliige

JUHENDAMISEL
KAITSTUD
VÄITEKIRJAD

DOKTORITÖÖD (nimi, aasta, töö pealkiri, kus kaitstud):

Viik, T. 1970. Перенос излучения в протяженной сферической атмосфере
звезды, Tartu Ülikool (A. Sagar konsultant juhendaja õigustes)

Kruusmaa, A. 1970. Вычислительные методы и модели атмосфер классов А
и В, Tartu Ülikool (A. Sagar konsultant juhendaja õigustes)

Saar, E. 1972. О неоднородностях в космологии, Tartu Ülikool.

Eerme, K. 1973. О внеатмосферной фотоэлектрической фотометрии, Tartu
Ülikool.

Feklistova, T. 1980. (kaasjuh. A. A. Nikitin). Эмиссионный спектр иона CIII и
содержание ионов углерода в планетарных туманностях, Astronoomia ja
Atmosfääri füüsika Instituut

Ruusalepp, M. 1983. Определение угла наклона и скорости вращения В0-В3
звезд, Astronoomia ja Astrofüüsika Instituut.

Galdikas, A. 1986. (kaasjuh. V. Straižys). Модели атмосфер белых карликов,
Vilniuse Ülikool

Harving, V. 1989. Наблюдательное исследование избранных массивных
затменно-переменных звезд, Astronoomia ja Atmosfääri füüsika Instituut.

Sagar, L. 1990. Исследование внеатмосферных ультрафиолетовых спектров
горячих звезд, Astronoomia ja Atmosfääri füüsika Instituut.

Aret, A. 2009. Elavhõbeda isotoopide lahknemiskulgu keemiliselt pekuliaarsete
tähtede atmosfäärides. Tartu Ülikool.

MAGISTRITÖÖD (ainult juhendatute arv):
10 diplomitööd (magistritöö õigustes), 2 magistriväitekirja

BAKALAUREUSETÖÖD (ainult juhendatute arv):
ei ole

PUBLIKATSIOONID

TEADUSARTIKLID (üldarv ja eraldi kuni viis viimase kümne aasta olulisimat):

ca 145

Golovatyj, V., Sapar, A., Feklistova, T., Kholtygin, A. Catalogue of atomic data for low-density astrophysical plasma. *Astron. Astrophys. Transactions*, 1997, 12, 85-241.

Aret, A., Sapar, A. Light-induced drift for Hg isotopes in chemically peculiar stars. *Astronomische Nachrichten*, 2002, 323, 21-30.

Sapar, A., Poolamäe, R. "SMART" : A compact and handy FORTRAN code for the physics of stellar atmospheres. *ASP Conference Series*, 2003, 288, 95-98.

Sapar, A., Sapar, L., Poolamäe, R. Analytical solutions for saturated P Cygni type profiles II : General case. *Astrophysics and Space Science*, 2003, 286, 333-345.

Sapar, A., Sapar, L., Poolamäe, R. Scattered light redistribution functions for spectral lines in media with anisotropic macroturbulence. *baltic Astronomy*, 2005, 14, 122-143.

MONOGRAAFIAD (kõik pealkirjad ja ilmumisaastad: koht, aasta, kirjastus):

Сапар А. Вывод обобщенных уравнений кинетики фотонов и частиц и их применение в астрофизике. Валгус, Таллин, 1985.

Никитин А. А., Рудзикас З. Б., Сапар А. А., Феклистова Т. Х., Холтыгин А. Ф. Спектры планетарных туманностей. Валгус, Таллин, 1988.

Golovatyj, V. V., Sapar, A. A., Feklistova, T. H., Kholtygin, A. F. Атомные данные для спектроскопии разреженной астрофизической плазмы. Газовые туманности. Валгус, Таллин, 1991.

ÕPIKUD (kõik pealkirjad ja ilmumisaastad: koht, aasta, kirjastus):
ei ole

HOVID

Varem – koorilaul ja jõutrenn
Senini – keeled (ka tehiskeeled) ja huumor
Viimastel aastatel ettepanekud poliitikamaastiku korraldamiseks